

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENTET

BARNE- OG LIKESTILLINGSDEP.	JUSTISDEP.
Arkivkode:	321.00
Dato:	300709
Saksnr:	200901465-015

Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Deres ref.
200901465-/BGUS

Vår ref.
200902422- /ÅST

Dato
28.07.2009

Høring om farskapsutvalgets forslag til endringer i barnelovens kapitler om foreldreskap - NOU 2009: 5 Farskap og annen morskap

Vi viser til Barne- og likestillingsdepartementets brev av 30. mars 2009 med vedlegg.

Justisdepartementet kan i det vesentlige slutte seg til de forslagene som foreslås i NOU 2009: 5 Farskap og annen morskap. Enkelte av forslagene innbyr likevel til merknader.

Utvalgets flertall foreslår å oppheve regelen i barneloven § 3 annet ledd annet punktum om at ved assistert befruktning i utlandet må identiteten til sædgiver være kjent for at medmor skal bli forelder etter loven (mater est). Mindretallet (Syse og Haugli) foreslår å beholde denne regelen. For kunstig inseminasjon foretatt i Norge er det i dag krav om at identiteten til sædgiver er kjent. Dagens regler fører etter vårt syn til en ønskelig likebehandling av inseminasjon foretatt i Norge og i utlandet. En innvending som kan reises mot dagens rettstilstand, er imidlertid at det ikke stilles særskilte krav om kjent identitet der et par der partene har forskjellig kjønn, foretar en slik inseminasjon i utlandet. Dette kan sies å utgjøre en forskjellsbehandling. Etter vårt syn kan det derfor være grunn til å vurdere nærmere om det bør stilles slike krav også der partene har forskjellig kjønn og befruktningen foregår i utlandet. Par som ikke følger reglene, vil da eventuelt måtte gå veien om (stebarns-)adopsjon. Etter Justisdepartementets syn bør barnets rett til å kjenne sine foreldre veie like tungt uansett i hvilket land befruktningen skjer, og uansett foreldrenes kjønn.

Justisdepartementet støtter forslaget til § 5 annet og tredje ledd om plikt for det offentlige til å fastsette foreldreskap når dette ikke følger av bestemmelsene i

barneloven § 2. Det er viktig å sørge for en regulering som gir klarhet mht. hvem som er foreldre der det antas at barnet er båret fram av en mor som ikke har til hensikt å bli barnets sosiale mor (surrogatmor). Dette er viktig i seg selv, men også for å forhindre kriminalitet rettet mot barn. Om det ikke føres en kontroll med hvem som er barnets foreldre i slike situasjoner, vil det vanskeliggjøre arbeidet med å hindre barne bortføring og menneskehandel. Om slike regler mangler, vil det antakelig også være vanskeligere å hindre at kvinner direkte eller indirekte presses til å være surrogatmødre.

Justisdepartementet støtter langt på vei utvalgets ønske om å redusere adgangen til å reise sak om endring av farskap, jf. forslagene til endring av § 6. Det antas at særlig forslaget om å redusere pretenderende fars adgang til domstolsprøving vil øke stabiliteten omkring farskapet.

Vi ber likevel Barne- og likestillingsdepartementet om å vurdere om utvalgets forslag til § 6 første ledd går for langt i å redusere barnets adgang til domstolsprøving. Adgangen til å gå til sak om dette innebærer en vesentlig rettsikkerhetsgaranti. Etter forslaget kan barnet i praksis gå til sak fram til vedkommende er 21 år – om det da ikke senere kommer fram nye opplysninger. En 20 åring er myndig, men kan fortsatt i stor grad være avhengig av foreldrehjemmet og av foreldrenes hjelp og støtte til å reise sak om farskapet. Spørsmålet er derfor om den foreslåtte regelen gir barnet en reell mulighet til et selvstendig saksanlegg om søksmålsadgangen skal avskjæres allerede når barnet fyller 21 år.

Justisdepartementet forutsetter uansett at det gis nødvendige overgangsregler for å sikre rettighetene til dem til gjelder. Dette vil være særlig viktig ved endring av § 6.

Justisdepartementet støtter at det foreslås regler om jurisdiksjon for saker om morskap, jf. forslaget til § 81 a.

Med hilsen

Line Rivertz Lister
fung. avdelingsdirektør

Åshild Tveit
førstekonsulent